

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

Монтессорі-педагогіка у спеціальній освіті

підготовки бакалавра

Силабус освітнього компонента «Монтессорі-педагогіка у спеціальній освіті» підготовки бакалавра

Розробник: Сидорук Ірина Ігорівна, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: Ірина БРУШНЕВСЬКА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

протокол № 1 від 29.09.2025 р.

Завідувач кафедри:

Ірина КУЗАВА

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	<p>Галузь знань А Освіта</p> <p>Спеціальність А6 Спеціальна освіта (А6.02 Корекційна психопедагогіка)</p> <p>Освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка та логопедія</p> <p>Освітній рівень: перший (бакалаврський)</p>	Вибірковий
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання 2
ІНДЗ: немає		Семестр 3-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год. Лабораторні - Індивідуальні -
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год. Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладачів

ППП: Сидорук Ірина Ігорівна

Науковий ступінь: доктор педагогічних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380953092902, Sydoruk.Iryna@vnu.edu.ua

Дні занять: http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Силабус вибіркового освітнього компонента (далі – ВОК) «Монтессорі-педагогіка у спеціальній освіті» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Силабус ВОК є нормативним документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти, укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня; алгоритм вивчення навчального матеріалу ВОК; необхідне методичне забезпечення; складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою вивчення ОК «Монтессорі-педагогіка у спеціальній освіті» є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про педагогічну концепцію М. Монтессорі, та її значення для розвитку сучасної спеціальної та інклюзивної освіти; осмислення особливостей педагогічної діяльності М. Монтессорі з дітьми з ООП, зокрема з порушеннями інтелектуального розвитку; розвиток здатності до критичного аналізу та творчої адаптації ідей і методики М. Монтессорі в умовах сьогодення закладів спеціальної та інклюзивної освіти.

У процесі опанування ОК передбачається виконання таких **завдань**: вивчення етапів

становлення світогляду Марії Монтессорі та еволюції її психолого-педагогічних поглядів у контексті розвитку європейської та світової педагогічної думки; аналіз життєвого шляху й науково-практичної діяльності М. Монтессорі з урахуванням соціально-історичних умов її професійного становлення; осмислення ключових філософських ідей Монтессорі щодо природи дитини, закономірностей психічного розвитку, формування особистості та ролі освітнього середовища у цьому процесі; вивчення психолого-педагогічних підходів М. Монтессорі до корекції, компенсації та підтримки дітей з порушеннями психофізичного розвитку як підґрунтя для оновлення змісту спеціальної освіти; аналіз внеску М. Монтессорі у розв'язання проблем навчання й виховання дітей з інтелектуальними порушеннями крізь призму актуальних завдань розвитку сучасної корекційної педагогіки та національної системи спеціальної освіти; визначення можливостей і меж практичного застосування педагогічної спадщини Монтессорі в освітньому процесі спеціальних та загальноосвітніх закладів, зокрема в умовах інклюзивного навчання; ознайомлення з методичними матеріалами та дидактичними засобами Монтессорі, спрямованими на корекцію порушень психофізичного розвитку, та формування навичок їх адаптації до сучасних освітніх потреб.

3. Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольної-оцінювальної; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традукція (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

4. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Методи та форми контролю, Бали
Змістовий модуль 1.						
Теоретико-методологічні засади Монтессорі-педагогіки у спеціальній освіті						
Тема 1. Життєвий і професійний шлях Марії Монтессорі як реформаторки освіти. Соціокультурні та наукові передумови формування педагогічних поглядів Марії Монтессорі. Основні етапи її життєвого та професійного становлення. Медична й психологічна підготовка М. Монтессорі та її вплив на розвиток педагогічної концепції. Досвід роботи з	30	2	4	22	2	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО макс. кількість балів за практичне заняття – 10 20

дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку. Створення перших «Будинків дитини». Монтессорі як новаторка у сфері освіти, її внесок у реформування традиційної школи. Поширення ідей Монтессорі у світі та їх актуальність у XXI столітті.						
Тема 2. Становлення та еволюція психолого-педагогічних ідей Марії Монтессорі. Філософські, психологічні та педагогічні джерела концепції Монтессорі. Уявлення про дитину як активного суб'єкта власного розвитку. Поняття «внутрішній потенціал», «саморозвиток», «самодисципліна». Роль свободи й відповідальності в освітньому процесі. Концепція сенситивних періодів розвитку. Значення спостереження як провідного методу педагогічної діяльності. Критичний аналіз ідей Монтессорі в контексті сучасних наукових підходів у психології та педагогіці.	30	2	4	22	2	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 20
Тема 3. Погляди М. Монтессорі на фізичний і психічний розвиток дитини як підгрунтя організації освітньо-корекційної роботи. Розуміння закономірностей фізичного, психічного та соціального розвитку дитини в педагогічній системі Монтессорі. Взаємозв'язок руху, сенсорного досвіду та розвитку вищих психічних функцій. Особливості розвитку дітей з порушеннями психофізичного розвитку в інтерпретації М. Монтессорі. Значення індивідуалізації навчання. Освітнє середовище як засіб корекції та підтримки розвитку. Актуальність підходів Монтессорі для сучасної спеціальної педагогіки.	30	2	4	22	2	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 20

Разом за модулем 1	90	6	12	66	6	60
Змістовий модуль 2.						
Педагогічна технологія М. Монтессорі та її застосування в сучасній освітньо-корекційній практиці						
Тема 4. Сенсомоторний розвиток дитини в системі Монтессорі. Освітнє середовище як «виховний простір». Сенсомоторне виховання як основа пізнавального та особистісного розвитку дитини. Дидактичні матеріали Монтессорі для розвитку органів чуття та рухової координації. Структура та вимоги до підготовленого освітнього середовища. Принципи організації «виховного простору» в закладах спеціальної та інклюзивної освіти. Роль педагога як фасилітатора розвитку дитини. Адаптація сенсомоторних матеріалів для дітей з різними освітніми потребами.	30	2	4	22	2	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 20
Тема 5. Принципи та напрями організації освітнього процесу за М. Монтессорі. Використання ідей Монтессорі в сучасній спеціальній та інклюзивній освіті. Основні принципи педагогічної технології Монтессорі: індивідуалізація, свобода вибору діяльності, активність дитини, самоконтроль і самокорекція. Структура освітнього процесу. Поєднання навчання, виховання, розвитку та корекційної роботи. Інтеграція ідей М. Монтессорі з сучасними підходами спеціальної та інклюзивної освіти (компетентнісний, особистісно орієнтований, діяльнісний підходи). Перспективи використання Монтессорі-педагогіки в умовах Нової української школи та інклюзивного	30	2	4	22	2	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 20

освітнього простору.						
Разом за модулем 2	60	4	8	44	4	40
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

Примітки: 1/ Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

2/ Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/РС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Тема 1. Життєвий і професійний шлях Марії Монтессорі як реформаторки освіти (22 год.).

1. Опрацювати наукові та науково-методичні джерела (монографії, статті, електронні ресурси), присвячені біографії та професійній діяльності Марії Монтессорі. Визначити ключові події, що вплинули на формування її педагогічних поглядів.

2. Скласти структуровану хронологію життя М. Монтессорі з акцентом на її роботу з дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку та становлення педагогічної системи.

3. Підготувати есе на тему *«Марія Монтессорі як реформаторка освіти: актуальність ідей у контексті XXI століття»*.

4. Проаналізувати, які аспекти життєвого шляху М. Монтессорі можуть слугувати професійним орієнтиром для сучасного вчителя-дефектолога.

Тема 2. Психолого-педагогічні ідеї Марії Монтессорі та їх еволюція (22 год.).

1. Опрацювати основні психолого-педагогічні поняття концепції М. Монтессорі (сенситивні періоди, саморозвиток, свобода вибору, спостереження). Підготувати глосарій ключових термінів.

2. Створити таблицю порівняння ідей М. Монтессорі з положеннями сучасної педагогічної психології (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний підходи).

3. Підготувати письмовий аналіз сильних і дискусійних аспектів педагогічної концепції Монтессорі з позицій сучасної науки.

4. Описати власне бачення ролі свободи та самостійності дитини в освітньому процесі, спираючись на ідеї Монтессорі.

Тема 3. Розвиток дитини в концепції М. Монтессорі як основа освітньо-корекційної роботи (22 год.).

1. Проаналізувати уявлення М. Монтессорі про фізичний, психічний і соціальний розвиток дитини, особливості розвитку дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

2. Розглянути запропоновані (або самостійно підібрані) педагогічні кейси дітей з особливими освітніми потребами та визначити можливості застосування підходів Монтессорі.

3. Підготувати повідомлення на тему *«Індивідуалізація навчання як засіб корекції розвитку дитини»*.

4. Запропонувати рекомендації щодо організації освітнього середовища для дитини з порушеннями розвитку на основі ідей Монтессорі.

Тема 4. Сенсомоторний розвиток і підготовлене освітнє середовище в системі Монтессорі (22 год.).

1. Проаналізувати класифікацію сенсомоторних матеріалів Монтессорі, їх функції та корекційний потенціал.

2. Розробити модель фрагмента підготовленого освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

3. Підготувати огляд сучасних практик використання Монтессорі-середовища в спеціальних та інклюзивних закладах освіти.

4. Оцінити роль педагога в організації сенсомоторного розвитку дитини в умовах підготовленого середовища.

Тема 5. Ідеї Марії Монтессорі в сучасній спеціальній та інклюзивній освіті (22 год.).

1. Опрацювати принципи організації освітнього процесу за М. Монтесорі та їх відповідність сучасним освітнім стандартам.
2. Порівняти традиційну модель навчання та Монтесорі-підхід у контексті спеціальної та інклюзивної освіти.
3. Розробити проєкт адаптації ідей Монтесорі для конкретного типу закладу освіти (спеціального або інклюзивного).
4. Описати власне бачення можливостей і обмежень використання Монтесорі-педагогіки в сучасній освітньо-корекційній практиці.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Монтесорі-педагогіка у спеціальній освіті» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р. (URL: <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025.-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D1%96-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA.%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>) в діапазоні від **0** до **100 балів**. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення, відповідно до розкладу. Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття. Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення, відповідно до розкладу.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Заліки відбуваються в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

Повторне складання заліку з ОК допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан (директор) факультету (інституту).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного

контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право.

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч.6 статті 42 Закону України «Про освіту»): повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); відрахування з університету; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

Жодні види порушень академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до «Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» URL: https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, працевлаштування, участь у програмі академічної мобільності, здобуття освіти за іншою спеціальністю (освітньою програмою), навчання за програмою «Подвійний диплом», тривале відраджання за основним місцем роботи, станом здоров'я, перебування у відпустці в зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, наявність статусу особи з особливими освітніми потребами) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (див. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, URL: <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D1%96%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%B4-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D0%BA-%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>).

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою здобуття освіти у ВНУ імені Лесі Українки здійснюється відповідно до Положення. Години, форма навчання та особливості організації освітнього процесу визначаються на семестр (поточний навчальний рік) та відображаються в індивідуальних графіках навчання здобувачів освіти та програмі навчання.

В процесі вивчення ОК під час проведення занять можуть використовуватись технології дистанційного навчання через мережу «Інтернет» в умовах карантинних обмежень, воєнного стану; навчанні здобувачів освіти під час хвороби; участі у дистанційних олімпіадах, конкурсах; отриманні консультацій тощо (див. Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, URL: [file:///C:/Users/HP%20840/Downloads/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96-%D0%9F%D0%A0%D0%9E_%D0%94%D0%9D_2020%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/HP%20840/Downloads/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96-%D0%9F%D0%A0%D0%9E_%D0%94%D0%9D_2020%20(3).pdf)). Навчання осіб із особливими потребами передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання під час здійснення всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з урахуванням особливостей розвитку здобувачів освіти. Під час організації освітнього процесу в Університеті технології дистанційного навчання можуть використовуватись при проведенні навчальних занять, контрольних заходів, а також при забезпеченні самостійної роботи.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач освіти досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ВОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ВОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ВОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність неспіттвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD

%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82i%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з ВОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (інституту). При цьому загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати 100 балів.

V. Підсумковий контроль

Заліки відбуваються в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом. Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом ОК. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Порядок проведення заліку.

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100. У такому випадку залік проводиться у формі тестування (25 питань по 4 бали кожне. Якщо відповідь правильна, то ЗО отримує максимум 4 бали, частково правильна – в діапазоні від 3 балів – до 0 балів. Якщо серед варіантів відповідей здобувач вищої освіти обрав хоч одну хибну – отримує 0 балів).

Питання до заліку ОК «Монтессорі-педагогіка у спеціальній освіті»

1. Соціокультурні та наукові передумови формування педагогічних поглядів Марії Монтессорі.
2. Основні етапи її життєвого та професійного становлення Марії Монтессорі.
3. Медична й психологічна підготовка М. Монтессорі та її вплив на розвиток педагогічної концепції.
4. Досвід роботи Марії Монтессорі з дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку.
5. Створення перших «Будинків дитини».
6. Монтессорі як новаторка у сфері освіти, її внесок у реформування традиційної школи.
7. Поширення ідей Монтессорі у світі та їх актуальність у ХХІ столітті.
8. Філософські, психологічні та педагогічні джерела концепції Монтессорі.
9. Уявлення про дитину як активного суб'єкта власного розвитку.
10. Поняття «внутрішній потенціал», «саморозвиток», «самодисципліна».
11. Роль свободи й відповідальності в освітньому процесі. Концепція сенситивних періодів розвитку.
12. Значення спостереження як провідного методу педагогічної діяльності.
13. Критичний аналіз ідей Монтессорі в контексті сучасних наукових підходів у психології та педагогіці.
14. Розуміння закономірностей фізичного, психічного та соціального розвитку дитини в педагогічній системі Монтессорі.
15. Взаємозв'язок руху, сенсорного досвіду та розвитку вищих психічних функцій.
16. Особливості розвитку дітей з порушеннями психофізичного розвитку в інтерпретації М. Монтессорі.
17. Значення індивідуалізації навчання.
18. Освітнє середовище як засіб корекції та підтримки розвитку.
19. Актуальність підходів Монтессорі для сучасної спеціальної педагогіки.

			(створює нові ідеї, пропонує альтернативні шляхи розв'язання задач / вирішення проблем) тощо					
Дуже добре/ 9-8 балів	розкриває основний зміст теоретичних питань та практичних завдань. Вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	3,5	володіє навчальним матеріалом, наводить логічні аргументи на підтвердження власних думок. Демонструє традиційні підходи до вирішення проблем з елементами новизни тощо	3,5	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні, обґрунтовані висновки	2*/ 1**	<i>презентація оформлена відповідно до вимог, включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію. Дотримано вимог академічної доброчесності</i>	1**
Добре/ 7-6 балів	висвітлює основний зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при цьому допускаються неточності. Вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	3	відтворює значну частину навчального матеріалу, виявляє достатні знання окремих положень. Аналізує та оцінює матеріал, але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації	3	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні висновки	1*/ 0,5**	<i>презентація оформлена відповідно до вимог з незначними неточностями, включає всі обов'язкові елементи. Дотримано вимог академічної доброчесності</i>	0,5**
Задовільно/ 5-4 бали	частково розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, є неточності. Є неточності під час вживання наукової термінології, дотримується	2	частково відтворює навчальний матеріал, виявляє задовільний рівень знань окремих положень. Розуміє матеріал, але при висвітленні окремих питань не вистачає	2	не завжди, але може навести приклади. Робить формальні висновки	1*/ 0,5**	<i>презентація оформлена в довільній формі, структура презентації включає окремі обов'язкові елементи. Дотримано вимог академічної доброчесності</i>	0,5**

	академічної доброчесності		достатньої глибини та аргументації					
Достатньо/ 3-2 бали	під час відповіді припускається фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей. Дотримується академічної доброчесності	1,5	має фрагментарні знання, здатний відтворити меншу частину навчального матеріалу, лише окремі чи елементи складових частин питання. Частково розуміє матеріал, під час його відтворення не вистачає достатньої глибини та аргументації	1	не завжди вдається сформулювати висновки. Як правило, вони носять формальний характер	0,5*/ 0,25**	<i>презентація оформлена без дотримання вимог, відсутні декілька обов'язкових елементів</i>	0,2 5**
Незадовільно/ 1-0 бали	здобувач вищої освіти не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не дотримується академічної доброчесності	0,25	здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити	0,25	висновки відсутні, здобувач вищої освіти не в змозі їх сформулювати	0,5*/ 0,25**	<i>презентація відсутня або порушено вимоги академічної доброчесності</i>	0,2 5**

* бал виставляється здобувачу освіти у ситуації, коли завдання практичного заняття не передбачають підготовку презентації з теми (тощо);

** бал виставляється здобувачу освіти у ситуації, коли завдання практичного заняття передбачають підготовку презентації з теми (тощо).

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Таблиця 6

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	

60–66	
0–59	Не зараховано (необхідне перекладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Григор'єва Н. А. Реалізація педагогічних ідей М. Монтесорі в практиці зарубіжних і вітчизняних закладів дошкільної освіти. *Перспективи та інновації науки. Сер.: Педагогіка*. 2023. Вип. 13 (31). С. 121–131.
2. Дурдас, А. (2024). Освітні та виховні ідеї Марії Монтесорі: італійські вчені про їх актуальність у сучасних умовах. *Освітологія*, 13(13), 102–110.
3. Педагогіка Марії Монтесорі : минуле і сучасність : навчальний посібник. Радул О. С., Прибора Т. О., Андросова Н. М., Завітренко Д. Ж. / за заг. ред. О. С. Радул. Кропивницький : ФОП Піскова М. А., 2025. 226 с.
4. McKenzie, G. K., Zascavage, V. S., Rigaud, V. M., Dahlmeier C., & Vo, M. L. *The Inclusive Classroom: Creating a Cherished Experience through Montessori*. Rowman & Littlefield Publishers, 2021.
5. Araújo, A. F. R. de A., Machado de Araújo, J., & Mont'Alverne Chaves, I. (2024). Escuta e formação: O silêncio pedagógico em Montessori. *Revista Portuguesa De Educação*, 37 (1), 24014.

Додаткова :

1. Сільві д'Есклеб. Монтесорі. 150 занять із малюком удома. 0–4 роки. Переклад : Абрамова Марія. К. : Book Chef, 2022. 192 с.
2. Araújo, A. F., & Araújo, J. M. (2023). Aprendizagem e bem-estar. O legado da Lição do Silêncio de Montessori. *Revista Lusófona de Educação*, 60 (60).
3. Caroli, D. (2022). Maria Montessori. Regards historiques sur sa méthode pédagogique (Allemagne, Angleterre, France, Italie). *Les études sociales*, 175, 342.

Інтернет-ресурси:

1. https://ircenter.gov.ua/static-pages/manuals_and_textbooks
2. <https://ispukr.org.ua/>
3. <https://mon.gov.ua/ua/tag/novij-osvitnij-prostir>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=ic1KE0yESH0>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/>

Неформальна освіта:

1. <https://ippo.com.ua>
2. <https://osvita.diia.gov.ua/>
3. <https://prometheus.org.ua/partnership/>
4. <https://vseosvita.ua/>
5. <https://vumonline.ua/>
6. <https://www.ed-era.com/>

Інтернаціоналізація:

1. Репозитарії, колекції наукових ресурсів: <https://library.vnu.edu.ua/resource/oar/repository/>
2. Відкриті освітні ресурси: <https://library.vnu.edu.ua/resource/oar/oer/>
3. Пошукові системи: <https://library.vnu.edu.ua/resource/oar/search-engines/>
4. Бази даних: <https://library.vnu.edu.ua/resource/prepaid-resources/databases/>